

FEDERALE ADVIESRAAD VAN OUDEREN

Advies 2021/05

De Federale Adviesraad voor ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een FAVO waarvan de leden worden benoemd bij koninklijk besluit van 7 juli 2017, heeft tot taak om op eigen initiatief of op verzoek van de Federale Regering of een Wetgevende Kamer, adviezen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen op het gebied van pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de bestrijding van ongelijkheid, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en mobiliteit.

Overeenkomstig artikel 3 § 3, 1 ° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de FAVO het volgende advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE “DE PENSIOENHERVORMING”

Naleving van vijf principes:

- Behoud van verworven rechten

Elke hervorming moet worden doorgevoerd met behoud van de reeds verworven rechten en rechten in opbouw. Een lange overgangperiode is noodzakelijk. Tien jaar voordat het pensioen begint, moeten we er zeker van zijn dat de regels niet meer negatief veranderen. De overheid moet hiervoor garant staan.

- Versterking van het wettelijk pensioen

Het wettelijk pensioen moet iedereen een voldoende hoge levensstandaard garanderen en moet de ruggengraat van het systeem blijven. Het pensioenbeleid moet meer gericht zijn op het voorkomen van armoede onder ouderen.

- Geen besparing ten koste van alles

Een pensioenhervorming kan niet gebeuren vanuit een louter budgettaire context. Betaalbare en realistische maatregelen moeten worden overwogen. Het invoeren van pensioenverhogingen zonder rekening te houden met de budgettaire gevolgen op lange termijn ondermijnt het vertrouwen in het pensioenstelsel, vooral bij de jongere generaties.

- Verzekering en solidariteit

Wij zijn van mening dat de beginselen van verzekering en solidariteit, die de basis vormen van het huidige pensioenstelsel, versterkt moeten worden. Daarom moet het pensioen beter aansluiten bij de inspanningen die tijdens de loopbaan werden geleverd, waarbij de solidariteit behouden blijft, door rekening te houden met de gelijkgestelde perioden voor de berekening van het pensioen.

Het vervangingspercentage (percentage van het laatstgenoten salaris) moet geleidelijk worden verhoogd, zodat de levensstandaard ook na pensionering voldoende hoog is.

- Harmonisatie van pensioenregelingen

De regering is bezig met de harmonisatie van de drie pensioenregelingen (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren). Harmonisatie is tot hiertoe voornamelijk een afbouw van rechten geweest, waarbij het pensioen van de ambtenaren geleidelijk afgestemd werd op dat van de werknemers. Een harmoniseringsbeleid moet positieve effecten hebben voor alle stelsels.

- Overleg met vertegenwoordigers van huidige en toekomstige gepensioneerden

Er moet ook naar de huidige en toekomstige gepensioneerden geluisterd worden, voordat de hervormingen doorgevoerd worden. Sinds 2012 zijn er al heel wat veranderingen doorgevoerd met weinig inspraak van de (toekomstige) gepensioneerden. Wij stellen voor dat de FAVO wordt geraadpleegd voor dat er een beslissing wordt genomen.

De FAVO stelt voor om de pensioenen van zelfstandigen en werknemers te verbeteren door:

- Een geleidelijke verhoging van 25% door te voeren in het loonplafond voor de berekening van het pensioen van de werknemers in loondienst. Deze verhoging versterkt het verzekeringsbeginsel in de eerste pijler.
- De herinvoering van de herwaarderingscoëfficiënt voor de pensioenen van werknemers en zelfstandigen. Met andere woorden, de vroegere lonen moeten niet alleen de indexering volgen, maar ook de reële evolutie van de lonen.
- Een beleid van aanzienlijke inhaal van pensioenen uit het verleden. In het kader van een herwaardering moeten de oudste pensioenen met een hoger percentage worden verhoogd dan de meest recente pensioenen, omdat zij te veel zijn achtergebleven bij de ontwikkeling van de welvaart. Dit impliceert een herinvoering van de wet van 28 maart 1973, volgens welke de pensioenbedragen moeten worden verhoogd met een coëfficiënt die rekening houdt met de ontwikkeling van de salarissen op 1 januari van elk jaar.
- In combinatie met de herinvoering van de herwaarderingscoëfficiënt dient een geleidelijke verhoging van de vervangingsratio overwogen te worden. Dit van 60% naar 75% van de gemaximeerde lonen die in aanmerking genomen worden voor de berekening van het pensioen van zelfstandigen en werknemers, tegen het enkelvoudige tarief.
- De herinvoering van het pensioenpremiestelsel. Na een loopbaanperiode van 42 jaar wordt een pensioenbonus verkregen om loopbaanverlenging aan te moedigen.
- De referentiebedragen die worden gebruikt om de aan ouderen toegekende uitkeringen toe te kennen (belastingchalen, verhoogde interventies van de ziektekostenverzekering, sociaal tarief voor het openbaar vervoer, sociaal stookoliefonds, berekening van sociale huur, enz.) moeten automatisch aangepast worden aan de pensioenverhogingen (o.a. bij indexering). Bovendien moet het IGO/minimumpensioen een belastingvrij inkomen worden, zodat mensen automatisch recht hebben op deze uitkeringen.

De FAVO stelt voor dat zowel vervangingsinkomsten als inkomsten uit arbeid belastbaar zijn vanaf 1.501 euro.

- Optrekken van de vervangingsratio door het veralgemenen van de tweede pijler

Een aanvullend pensioen moet een recht zijn voor iedere werknemer.

De invoering van een vrij aanvullend pensioen voor werknemers vindt de FAVO een foutief signaal. Enerzijds zal deze maatregel mogelijk de aanmoediging bij de werkgevers ontnemen om een tweede pijlerpensioen te voorzien voor alle werknemers.

Anderzijds, enkel werknemers die over voldoende financiële middelen beschikken waardoor ze de luxe hebben nog te kunnen sparen, kunnen vrijwillig een deel van deze middelen investeren in een vrij aanvullend pensioen.

Aanvullende pensioenstelsels voor werknemers en contractuele ambtenaren in de tweede pijler worden gefinancierd door werkgevers- en werknemersbijdragen.

De bijdragepercentages moeten voldoende hoog zijn om de lage vervangingsratio van de eerste pijler aan te vullen.

De Algemene Beleidsnota Pensioenen besteedt weinig aandacht aan de hoogte van het aanvullend pensioen en de bijdrageproblematiek die ermee samenhangt.

De regering moet erop toezien dat het bijdrageniveau, in overleg met de sociale partners, voldoende is. De FAVO beschouwt een percentage van 3% als onvoldoende.

Iedereen die een aanvullend pensioen in de tweede pijler opbouwt, moet zeker zijn dat zijn/haar pensioenkapitaal beschermd wordt. Zij mogen niet het slachtoffer worden van overnames van maatschappijen of mogelijke faillissementen.

De FAVO is van oordeel dat een degelijke bescherming in de wet moet worden ingeschreven.

De noodzakelijke democratisering en de uitbouw van de aanvullende pensioenen mag er niet toe leiden dat de wettelijke pensioenen (1ste pijler) hierdoor worden afgebouwd.

Einde carrière

- Behoud het recht op de tijdskrediettoelage vanaf de leeftijd van 55 jaar in geval van een arbeidstijdverkorting van 20%. In dit verband moet het IPA 2021-2022 worden uitgevoerd.
- Behoud het recht op de tijdskrediettoelage vanaf 57 jaar in geval van een arbeidstijdverkorting van 50%.
- Het recht op een uitkering op een loopbaan van 35 jaar, zoals voor 1 januari 2019 het geval was.
- De voorwaarden voor toegang tot het SWT toegankelijker maken.

Integratie gelijkgestelde periodes

De kwestie van de gelijkgestelde periodes is van groot belang in het kader van onze sociale bescherming. Integratie van de gelijkgestelde periodes in twijfel trekken is het solidariteitsbeginsel ter discussie stellen. Als een periode wordt gelijkgesteld voor de berekening van het pensioen, betekent dit dat deze meetelt in de berekening van het pensioen. Dit betekent dat bijvoorbeeld als je ziek wordt, je baan verliest of zwangerschapsverlof opneemt, deze periodes meetellen voor de berekening van het pensioen.

Afhankelijk van de periode houdt de integratie rekening met het laatste salaris of een minimumrecht (25.000 euro / jaar). Periodes van ziekte of zwangerschapsverlof worden dus gelijkgesteld met het laatste salaris. Er is dus geen impact op het toekomstige pensioen. De werkloosheid (op enkele uitzonderingen na) zal gedurende een jaar worden gelijkgesteld met het laatste loon en de rest met een minimumrecht.

- Wat het tijdskrediet aan het einde van de loopbaan betreft, dringt de FAVO aan op de terugkeer van de gelijkstelling van 312 dagen vóór de leeftijd van 60 jaar op basis van het laatste salaris
- In termen van SWT vragen wij om de algemene regeling gelijk te stellen met het laatste salaris vanaf de leeftijd van 62 jaar. Voor specifieke regelingen (lange carrière, zware beroepen, bedrijven in moeilijkheden of herstructurering) vragen wij om handhaving van gelijkstelling met het laatste salaris.

De Inspannende beroepen

- In het geval van een moeilijke baan moeten werknemers sneller aan de loopbaanvoorwaarde kunnen voldoen. In de 3 pensioenstelsels moet een identiek systeem van erkenning van ontberingen worden ingevoerd.

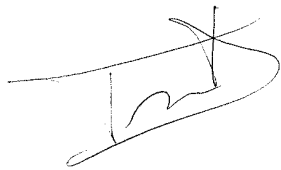
In 2019 werden door de sociale partners vier criteria vastgesteld: zwaar lichamelijk werk, zware arbeidsorganisatie (ploegendienst, nachtarbeid), verhoogde veiligheidsrisico's en geestelijke en emotionele belasting. Er werd vastgesteld dat indien het beroep aan respectievelijk één, twee of drie criteria voldeed, de voor een vervroegd pensioen vereiste loopbaanduur met respectievelijk 5%, 10% of 15% zou worden verminderd. Deze overeenkomst moet worden uitgevoerd.

- Er moet absoluut en dringend een oplossing komen voor de zware beroepen: in de laatste jaren voor het pensioen beroep doen op de ziekteverzekering is geen oplossing.
- De pensioenwetgeving is uitgebreid en zeer complex. Heel wat middenveldorganisaties (mutualiteiten, vakbonden, ouderenorganisaties...) zien het als hun taak om hun leden hierin te informeren en bij te staan, zodat zij maximaal geholpen en op de hoogte zijn van deze sociale zekerheidsuitkering en weten welke gevolgen bepaalde loopbaankeuzes hebben op het pensioenbedrag.

OM deze reden ijveren wij voor een professionele toegang tot Mypension voor pensioenconsulenten (nader te bepalen voorwaarden), mits voorafgaandelijke individuele toestemming van de betrokkene en vergelijkbaar met maatschappelijke werkers voor MySocialBenefits.

- Vrouwen moeten evenwaardige pensioenrechten en pensioenen bekomen als mannen. Het gender en familieaspect moet grondig aangepakt worden. Zo moet de pensioensplit er dringend komen.
- Het is positief dat in 2024 het minimumpensioen verhoogd wordt tot 1500 euro netto. Vanaf dan rekenen we er op dat er een automatische welvaartsaanpassing komt van de pensioenen.

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 13 december 2021

De president,
Daniel Van Daele

De vice-voorzitter,
Maddie Geerts